

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/11/2010
Identifikačné číslo spisu:	6109213879
Dátum vydania rozhodnutia:	23.05.2012
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Deák
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2012:6109213879.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky J., bývajúcej v M. proti odporkyni BPM s.r.o., so sídlom v Banskej Bystrici, Timravy 12, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 12C 121/2009, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2009 sp. zn. 17Co 262/2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky z r u š u j e uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2009 sp. zn. 17Co 262/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Banská Bystrica (súd prvého stupňa) uznesením z 21. augusta 2009 č. k. 12C 121/2009-21 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal odporkyni nakladať s nehnuteľnosťou nachádzajúcou sa v Katastrálnom území Banská Bystrica, zapísanou Správou katastra Banská Bystrica, na LV č. X XXX ako:

- byt č.16 na 3. poschodí, vo vchode č. 81 obytného domu súp. č. 388, postaveného na parcele č. KN C 382/7, na A. ulici v X.,
- podiel priestoru na spoločných častiach a spoločných zariadeniach obytného domu súp. č. 3 829 (správne 388 - poznámka dovolacieho súdu), postaveného na parcele č. KN C 382/7 vo veľkosti 5 227/198532 k celku,
- spoluvlastnícky podiel k pozemku parcelné č. KN C 382/7 - zastavané plochy a nádvoria o výmere 375 m², vo veľkosti 5 227/198532 k celku, a to zaťažiť ju záložným právom až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Návrh navrhovateľky na nariadenie predbežného opatrenia nakladať s vyššie uvedenou nehnuteľnosťou tak, že odporkyni sa zakazuje ju predať a darovať, súd zamietol. Zároveň navrhovateľke uložil povinnosť, aby do 30 dní od doručenia tohto uznesenia podala návrh na začatie konania vo veci samej. Uznesenie súdu prvého stupňa bolo doručené navrhovateľke (jej právnej zástupkyni) 3. septembra 2009.

Krajský súd v Banskej Bystrici (odvolací súd) uznesením z 30. septembra 2009 sp. zn. 17Co 262/2009 odvolanie odporkyne odmietol a navrhovateľke uložil povinnosť nahradiť odporkyni trovy odvolacieho

konania vo výške 174,20 € na účet jej právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že telefonickým dopytom na súde prvého stupňa zistil, že navrhovateľka k 30. septembru 2009 nepodala návrh na začatie konania vo veci samej tak, ako to vyplýva z tretej výrokovej vety odvolaním napadnutého uznesenia. Z uvedeného vyvodil, že v zmysle ustanovenia § 77 ods. 1 písm. a/ O.s.p. predbežné opatrenie zaniklo tak, že navrhovateľka nepodala v súdom určenej lehote návrh na začatie konania, preto odvolanie odporkyne odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. (s použitím analógie), vychádzajúc z toho, že odvolanie odporkyne bolo odmietnuté v dôsledku procesného zavinenia navrhovateľky, ktorá v súdom stanovenej lehote nepodala návrh na začatie konania vo veci samej.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky na základe podnetu navrhovateľky podal proti uzneseniu odvolacieho súdu mimoriadne dovolanie, v ktorom žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V mimoriadnom dovolaní vyčítal odvolaciemu súdu, že nesprávne počítal 30-dňovú lehotu, v ktorej mala navrhovateľka podať návrh na začatie konania vo veci samej. Poukázal na to, že podľa obsahu spisu bolo uznesenie súdu prvého stupňa doručené navrhovateľke 3. septembra 2009. Navrhovateľka podala 1. októbra 2009 na súde prvého stupňa návrh na začatie konania vo veci samej - teda v dvadsiaty ôsmy deň odo dňa, keď jej bolo predbežné opatrenie doručené a o tomto jej návrhu Okresný súd Banská Bystrica aj koná pod sp. zn. 17C 172/2009. Podľa názoru generálneho prokurátora v konaní odvolacieho súdu došlo zrejme k pochybeniu, ak 30-dňovú lehotu nepočítal od doručenia predbežného opatrenia navrhovateľke, ale od jeho doručenia odporkyni (aj to nesprávne), pričom táto iná vada konania mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nakoľko spôsobila nesprávne právne posúdenie veci - aplikáciu nesprávnych ustanovení O.s.p. - § 146 ods. 2 prvej vety a § 218 ods. 1 písm. e/, hoci na ich aplikáciu neboli splnené zákonné podmienky. Rozhodnutie odvolacieho súdu tak vytvorilo doposiaľ pretrvávajúci zmätočný právny stav.

Navrhovateľka a ani odporkyňa sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor Slovenskej republiky (§ 243g O.s.p.) na základe podnetu navrhovateľky (§ 243e ods. 1 a 2 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 v spojení s § 243a ods. 3 O.s.p.) preskúmal vec a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je dôvodne podané.

V zmysle § 243f ods. 1 O.s.p. môže byť mimoriadne dovolanie podané z dôvodu, že:

a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237,

b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom mimoriadneho dovolania, ale aj dôvodmi uplatnenými v mimoriadnom dovolaní. Obligatórne (§ 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými § 237 O.s.p. a tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Vzhľadom na spomenutú zákonnú povinnosť podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmal, či konanie v tejto veci nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vždy vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu dospel k záveru, že konanie v prejednávanej veci je postihnuté procesnou vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Dovolací súd dospel k záveru, že o takýto prípad v prejednávanej veci ide z dôvodu, že mimoriadnym dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 169 ods. 1 prvá veta O.s.p. v písomnom vyhotovení uznesenia sa uvedie, ktorý súd ho vydal, ďalej označenie účastníkov a veci, výrok, odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril žalovaný prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Rozhodnutie súdu ako orgánu verejnej moci nemusí byť totožné s očakávaniami, a predstavami účastníka konania, ale z hľadiska odôvodnenia musí spĺňať parametre (limity) zákonného rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.), pričom účastníkovi konania musí dať odpoveď na podstatné (zásadné) otázky a námietky spochybňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Právo (účastníka) a povinnosť (súdu) na náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia vyplýva z potreby transparentnosti služby spravodlivosti, ktorá je esenciálnou náležitosťou každého jurisdikčného aktu (rozhodnutia). Citované zákonné ustanovenie sa totiž chápe aj z hľadiska práv účastníka na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na súdne konanie spĺňajúce garancie spravodlivosti, a toto ustanovenie treba vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikáciu Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), porovnaj napr. rozsudok vo veci García Ruiz proti Španielsku z 21. januára 1999, sťažnosť č. 30544/96, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1999-I] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatura ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (rozsudok Georgiadis

proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I). Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu“ a že „takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok opravného (odvolacieho) súdu“ (porovnaj uznesenie z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Ústavný súd vo svojom uznesení z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04 vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia“.

V prejednávanej veci odvolací súd podľa § 218 ods. 1 písm. e/ O.s.p. odmietol odvolanie odporkyne voči uzneseniu súdu prvého stupňa z dôvodu, že navrhovateľka v súdom stanovení lehote nepodala návrh na začatie konania a odvolaním napadnuté predbežné opatrenie tak zaniklo v zmysle § 77 ods. 1 písm. a/ O.s.p. Odvolací súd však svoj záver o márnom uplynutí lehoty vecne nijako neodôvodnil, keď v tejto súvislosti uviedol len to, že telefonickým dopytom z 30. septembra 2009 na súde prvého stupňa zistil, že k uvedenému dátumu navrhovateľka nepodala návrh na začatie konania vo veci samej. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nie je tak vôbec zrejmé, ako odvolací súd stanovenú 30-dňovú lehotu od doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa navrhovateľke, ktorá lehota podľa jeho názoru v čase rozhodovania už neplynula (predtým skončila), počítal a na základe akého skutkového zistenia (dátumu doručenia rozhodnutia súdu prvého stupňa navrhovateľke). Odvolací súd teda neuviedol v odôvodnení ani základnú skutkovú okolnosť a to, k akému dátumu bolo predmetné rozhodnutie doručené navrhovateľke (jej právnej zástupkyňi), hoci s touto skutočnosťou sa spájalo začatie plynutia lehoty na podanie návrhu na začatie konania a tak aj čas (dátum), kedy lehota skončila (uplynula). Opísaný stav, že z odôvodnenia napadnutého uznesenia odvolacieho súdu spomenuté skutočnosti nemožno vonkoncom zistiť, hoci ide práve o tie skutočnosti, ktoré majú pre vec zásadný (rozhodujúci) význam a objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia, znamená takú závažnú absenciu dôvodov, ktorá rozhodnutie odvolacieho súdu činí nepreskúmateľným. Uvedený záver odvolacieho súdu nie je akademickou úvahou bazírujúcou na formálnej úplnosti odôvodnenia, čo je zjavné aj v kontexte toho, že z obsahu predmetného spisu a k nemu pripojenej prílohy (fotokópie časti spisu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 17C 172/2009) vyplýva, že navrhovateľka včas (1. októbra 2009) podala na súde prvého stupňa návrh na začatie konania vo veci samej, takže ním nariadené predbežné opatrenie ani dodatočne (po rozhodnutí odvolacieho súdu) nezaniklo. Mimoriadnym dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vyznelo v neprospech navrhovateľky nielen v časti trov odvolacieho konania, ale aj vo výroku, ktorým bolo odvolanie odporkyne nesprávne odmietnuté, keďže v tomto prípade takýto výrok vyjadruje (znamená) chybné deklarovanie zániku predbežného opatrenia nečinnosťou navrhovateľky (§ 77 ods. 1 písm. a/ O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe týchto dôvodov, t.j. že v prejednávanej veci došlo rozhodnutím odvolacieho súdu k vade konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., uznesením zrušil v celom rozsahu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 4 v spojení s § 243i ods. 2 O.s.p.).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.